

**Detaljplan för del av Junosuando by
Granskningsutlåtande, granskning 3****Hur granskningen har bedrivits**

Arbetet med detaljplanen inleddes redan 2014 och därför handläggs den enligt den process som gäller för detaljplaner som har påbörjats mellan 1 maj 2011 och 31 december 2014. Det innebär att normalt planförfarande används.

Ett första förslag till ny detaljplan var föremål för Samråd och Granskning 1 under 2014. Efter att detaljplanen granskats så ändrades den väsentligt varför ytterligare en granskning, Granskning 2, genomfördes under perioden 2015-02-09 till och med 2015-03-02. Berörda sakägare och myndigheter underrättades om granskningen och alla handlingar i ärendet fanns tillgängliga i foajén till Pajala kommunhus, ICA Alskog i Junosuando, biblioteket i Junosuando samt på Pajala kommuns hemsida. Kungörelse om granskning infördes i ortstidningarna Norrbottens Kuriren och Norrländska Socialdemokraten samt Haparandabladet. En samrådsredogörelse och två granskningsutlåtanden finns upprättade sedan tidigare, där synpunkterna bemöts av kommunen.

Efter att den andra granskningsrundan avslutats förändrades förutsättningarna för arbetet med detaljplanen. Det bolag som bedrev gruvverksamhet i Kaunisvaara begärdes i konkurs varpå Trafikverket avbröt arbetet med vägplanen för väg 395 genom Junosuando. Med anledning av det fanns inte längre behov av en ny detaljplan varför arbetet med detaljplanen sedan dess har varit vilande. En ny aktör bedriver nu gruvverksamhet i Kaunisvaara och Trafikverket har därför återupptagit arbetet med vägplanen genom Junosuando. Arbetet med detaljplanen återupptogs och kommunen beslutade att detaljplanen skulle bli föremål för ytterligare en granskning, Granskning 3, vilken genomfördes under tiden 2020-03-02 till 20-03-29. Handlingarna fanns tillgängliga på motsvarande sätt som tidigare förutom att handlingarna förvarades på Bygg- och miljöavdelningen och att kungörelse om granskning infördes i ortstidningarna Norrbottens Kuriren och Norrländska Socialdemokraten.

Detta granskningsutlåtande berör de synpunkter som inkom under den tredje granskningen som genomfördes i mars 2020.

Inkomna yttranden

Under den tredje granskningen inkom tre skriftliga yttranden som här redovisas sammanfattade eller i sin helhet. Varje yttrande åtföljs av kommunens kommentar. Utöver detta har två frågor inkommit från allmänheten och ett meddelande från Havs och vattenmyndigheten som också redogörs för här i korta drag även om dessa inte är att betrakta som regelrätta yttranden.

1. Sametingets yttrande, 2020-03-25 (yttrandet redovisas sammanfattat)

Sattajärvi sameby är sakägare inom det föreslagna detaljplaneområdet. Sametinget uppfattar det som att samebyn involverats i processen. Det framgår i detaljplanen hur renskötseln nyttjar området samt vilka konsekvenser för renskötseln som planen kan medföra. Vägen vilket planen omfattar är redan idag en barriär. Ökad trafik och/eller hastighet samt saltning av väg kan öka renpåkörningar och påverka betesron för renarna.

Rennäringsintresset är ett allmänt intresse enligt miljöbalken 3 kap 5 § som innebär att mark- och vattenområden som har betydelse för renskötseln så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringens bedrivande.

Rennäringsintresset är även ett enskilt intresse som medlemmarna i en sameby innehar enligt rennäringslagen (1971:437). Renskötselrätten är även grundlagsskyddad enligt regeringsformen. Miljöbalkens hushållningsbestämmelser syftar till att främja väl genomtänkta avvägningar mellan olika önskemål och intressen att utnyttja marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Bestämmelserna i 3 kap. 5 § ska, liksom övriga hushållningsbestämmelser, tillämpas vid prövning av mål och ärenden enligt balken samt andra lagar som exempelvis vid planläggning enligt plan- och bygglagen.

Renskötsel bedrivs utifrån renarnas förutsättningar och på renarnas villkor. Renskötseln är beroende av ett sammanhållet naturlandskap och möjligheten att förflytta sig mellan olika områden, vilket benämns funktionella samband. Den fragmentering som landskapet genomgår gör det svårare att hitta och peka ut de värdefulla områden som kan garantera den samiska kulturens överlevnad. Alla kvarvarande marker där renskötseln fortfarande är möjlig att bedriva har generellt sett ett högt värde. Vinterbetesland är extra känsliga för ytterligare negativ påverkan.

Kommunens kommentar: Synpunkterna är noterade och anses vara inkluderade i detaljplanen och i dialogen kring detaljplanen.

2. Trafikverkets yttrande, 2020-03-30 (yttrandet redovisas sammanfattat)

Trafikverket framhåller att planbeskrivningen saknar en redovisning av beräknade värden för omgivningsbuller vid framtida bostadsbyggnaders fasad och vid uteplats om sådan ska anordnas. I de fall där gällande riktvärden inte klaras ska nödvändiga åtgärder säkras genom en reglering i planen.

I plankartan anges att plank får uppföras. Om plank är den åtgärd som krävs ska det framgå av planbestämmelserna och i plankartan var det ska anläggas för att ha effekt. Bullerutbredningskartor hade tydliggjort om den prick- och kryssmark som är inlagd är en tillräcklig zon för att klara bullerriktvärden för tillkommande bostadsbebyggelse.

Det är viktigt att detaljplanen överensstämmer med vägplanen som är under framtagande. Pajala kommun måste ta stöd av Trafikverkets konsult som arbetar med vägplan Junosuando så att gränserna mellan vägplan och detaljplan stämmer överens.

Kommunens kommentar: Planbeskrivningen har kompletterats med bullerkartor samt att den bullerutredning som Trafikverket tagit fram inom ramen för vägplanen ingår som en bilaga till detaljplanen.

Bullerplanken genomförs inom ramen för Trafikverkets vägplan. Detaljplanen möjliggör ett genomförande av vägplanen, det vill säga möjliggör att bullerplank kan uppföras. Flera fastighetsägare har valt att tacka nej till bullerplank, något som Trafikverket valt att beakta. Möjligheten att uppföra bullerplank i ett senare skede bör dock kvarstå, varpå planbestämmelsen är formulerad som "får" istället för "ska".

Detaljplaneförslaget har reviderats efter dialog med Trafikverket. Efter en översyn av vägplanehandlingarna har Trafikverket sett ett behov av en ökning av vägområdet för att klara släntavrunning och avvattning. Kommunen har justerat den allmänna platsmarken för genomfart för att anpassa sig till vägplanen. Detta föranleder att detaljplanen behöver skickas ut på ytterligare en granskning. En löpande dialog har förts mellan Trafikverket, Trafikverkets konsult och kommunen.

3. Länsstyrelsen Norrbottens yttrande, 2020-04-14 (yttrandet redovisas i sin helhet)

Bakgrund

Pajala kommun har ställt ut en detaljplan för del av Junosuando by för granskning. Planförslaget har redan varit föremål för granskning under 2015 men på grund av förändrade förutsättningar kring gruvverksamheten i kommunen lades planen på is. Trafikverket drev samtidigt en parallell process med en vägplan för den statliga väg, väg 395, som går igenom Junosuando by. Under 2019 återupptog Trafikverket arbetet med vägplanen och Pajala kommun arbetet med detaljplanen. Kommunen meddelar att den granskning som gjordes år 2015 inte har lett till några väsentliga ändringar av planförslaget. Detaljplanen handläggs med normalt planförfarande i enlighet med Plan- och bygglagen (2010:900).

Planförslaget

I planförslaget föreslås kvartersmark för bostäder, handel, centrum, bilservice, kontor, tekniska anläggningar, vattentäkt och brandstation samt allmän platsmark för lokalgata, genomfart och natur. Förslaget är förenligt med översiktsplanen. Anpassningar i planförslaget har gjorts med anledning av Trafikverkets planerade åtgärder på väg 395.

Länsstyrelsens synpunkter

Sedan Länsstyrelsen yttrade sig under den senaste granskningen har förändringar avseende vattenfrågor skett i lagstiftningen. Gällande miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster fastslog Weserdomen 2015 att ingen försämring får ske, varken på kvalitetsfaktornivå för ekologisk status eller på parameternivå för kemisk status. Sedan den 1 januari 2019 har miljöbalken förändrats så att flera nya paragrafer, som handlar om miljö kvalitetsnormer, tillkommit. Med tanke på dessa förändringar och att detaljplanen ligger nära Torne älv, samt att det inom planområdet finns ett vattenskyddsområde, behöver kommunen uppdatera planbeskrivningen med avseende på dessa frågor.

Av riskbedömningen för bensinstationen (framtagen 2015-01-21) framgår att verksamheten kommer att ligga inom vattenskyddsområdet, men riskerna för påverkan på vattentäkten genom utsläpp av petroleumprodukter har i övrigt inte beskrivits. Det är viktigt att kommunen kan tillse att en verksamhet inom planområdet inte får ge upphov till läckage/spill som kan nå grundvattnet och riskera att påverka dricksvattenförsörjningen (föreskrifterna för vattenskyddsområdet) och MKN i grundvatten. Planbeskrivningen behöver kompletteras med resonemang och hantering av risker kopplade till detta.

Länsstyrelsen har inga synpunkter på planförslaget i enlighet med 5 kap 22§ PBL.

Samråd

Samråd har hållits med Länsstyrelsens enhet för naturmiljö, miljöskydd och miljöanalys.

Prövningsgrunderna i 11 kap. 10 § PBL

Länsstyrelsen har inte sådana invändningar mot planförslaget som skulle kunna leda till att beslutet att anta detaljplanen behöver prövas enligt bestämmelserna i 11 kap. 10 § plan- och bygglagen.

Kommunens kommentar: Kommunen har uppdaterat planbeskrivningen avseende miljö kvalitetsnormer för ytvattenförekomsterna Torne älv och Myllyjoki samt grundvattenförekomsten vid vattenskyddsområdet. I planbeskrivningen redogörs för dagvattenhantering och åtgärder för att skydda vattenskyddsområdet. Kommunen gör därför bedömningen att ett genomförande av detaljplanen inte bedöms försvåra möjligheterna att uppnå beslutade miljö kvalitetsnormer för ytvattenförekomsterna och grundvattenförekomsten.

Kommunen har vidare kompletterat planbeskrivningen med ett resonemang och hantering av risker kopplat till bensinstationen med anledning av dess närhet till vattenskyddsområdet och grundvattenförekomsten.

Övriga inkomna frågeställningar som inte är att betrakta som yttranden över planen

Havs- och vattenmyndigheten har meddelat att de avstår från att yttra sig över handlingarna i rubricerat mål. De tydliggör att det inte innebär att myndigheten tagit ställning i sakfrågan eller till handlingarna i målet.

Privatperson 1 har ställt en fråga om bullerplank i ett område som ligger utanför detaljplanen men inom vägplanen. Personen har hänvisats till Trafikverket. Personen har den 2 mars bekräftat att detta inte är att betrakta som ett yttrande över detaljplanen.

Privatperson 2 hade inga synpunkter att lämna rörande detaljplanen och såg positivt på förändringen. Däremot ställdes en fråga om inlösen av mark. Kommunen har svarat att den mark som idag är enskild och som i den nya detaljplanen blir allmän platsmark, till exempel naturområde, kan bli aktuell för inlösen efter att planen antagits. Det ställdes även en fråga om kommunen visste hur mark skulle tas i anspråk under byggtiden av Trafikverket. Kommunen hade inte information om detta och hänvisade till Trafikverket.

Ställningstagande efter Granskning 3

Detaljplanen har ändrats på följande sätt:

- På plankartan har vägområdet för väg 395 (allmän platsmark för genomfart) justerats för att vara i linje med Trafikverkets vägplan för väg 395.
- Utfartsförbud har reviderats vid fastigheten Junosuando 12:16. Utfart mot väg 395 kvarstår för fastigheten.
- På plankartan regleras egenskapsbestämmelse för buller, m₁.
- Allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap regleras med a₁.
- Allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap (Kangasvägen) regleras med a₂.

- På plankartan regleras allmän naturmark (NATUR) med egenskapsbestämmelse för gång- och cykelväg (gc-väg) mellan Kangasvägen och Bäckvägen.
- På plankartan regleras egenskapsbestämmelse för skoterled (skoter) vid Myllyjoki, mitt emot bensinstationen samt korsande den nya gång- och cykelvägen.
- Prickmarken har justerats på fastigheten Junosuando 6:27
- En översyn har gjorts av planområdes- och användningsgränser längs med Strandvägen, Örnevägen, Lautakoskivägen och Folketshusvägen för att överensstämja med gällande fastighetsgränser.
- Planbeskrivningen har kompletterats med bullerkartor samt att den bullerutredning som Trafikverket tagit fram inom ramen för vägplanen ingår som en bilaga till detaljplanen.
- Planbeskrivningen har kompletterats med de vattenförekomster som omfattas av miljö kvalitetsnormer (MKN) samt en beskrivning av dagvattenåtgärder och åtgärder kring vattenskyddsområdet.
- Planbeskrivningen har kompletterats med ett resonemang och hantering av risker vid bensinstationen med anledning av dess närhet till vattenskyddsområdet.

Medverkande tjänstepersoner

Planarbetet har utförts på uppdrag av bygg- och miljönämnden. Granskningsutlåtandet har upprättats av kvalificerad utredare Johanna Alm med bistånd av planarkitekt Linnéa Forss, Sweco Architects.